

ตารางที่ 3 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพอง ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2556

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำปากพอง	3	PN01	6.6	<u>2.9</u>	3,500	1,300	0.65	<0.05	-	0.01	<0.01	0.2	<0.01	<u>0.069</u>	<0.10	<0.01	<0.0005	<u>0.011</u>	59	เสื่อมโทรม	
		PN02	6.1	<u>2.8</u>	<u>160,000</u>	<u>54,000</u>	1.70	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.1	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	47		
		PN04	5.6	<u>3.9</u>	3,500	490	0.91	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		57
		PN06	4.6	<u>3.6</u>	1,400	490	0.15	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		60
		PN11	8.6	<u>5.0</u>	<u>24,000</u>	<u>24,000</u>	1.05	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		49
		PN13	8.0	2.0	1,700	490	1.32	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		75
		PN14	8.1	2.0	5,400	700	1.38	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		70
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	4.6	2.0	1,400	490	0.15	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.1	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01		พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD	
		สูงสุด	8.6	5.0	160,000	54,000	1.70	<0.05	-	0.01	<0.01	0.2	<0.01	0.069	<0.10	<0.01	<0.0005	0.011			
		P20	5.7	2.2	2,060	490	0.70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	8.1	3.8	20,280	19,460	1.37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		เฉลี่ย	6.8	3.2	28,500	11,639	1.02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		มัธยฐาน	6.6	2.9	3,500	700	1.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	29	71	71	100	100	-	100	100	100	100	50	100	100	100	50			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

- PN01 ปากแม่น้ำ กิโดศูนย์ ต.ฝั่งตะวันออก อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช
- PN02 ท่าเรือข้ามฟาก บ.ปากพอง อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช
- PN04 บริเวณเหนือเขื่อนประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์ อ.ปากพอง

PN06 ศาลาล้านติชัย ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

- PN11 เขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN13 ท้ายเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN14 เขื่อนเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2.จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 1 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา แม่น้ำปากพ่อง

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำปากพ่อง ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 72 ง วันที่ 9 กันยายน 2542 กำหนดให้แม่น้ำปากพ่อง ช่วงตั้งแต่ปากแม่น้ำปากพ่อง บ้านปากทะเล ต. ปากพ่องฝั่งตะวันออก อ. ปากพ่อง จ. นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำปากพ่องท้ายเขื่อนไม้เสียบ บริเวณโครงการชลประทานคลองไม้เสียบ บ้านไม้เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 109) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพ่องโดยรวม จากการตรวจวัด ครั้งที่ 1 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพ่อง อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 3)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 กำหนด BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณปากแม่น้ำปากพ่อง กม.0 ต.ปากพ่องฝั่งตะวันออก อ.ปากพ่อง จ.นครศรีธรรมราช (PN01) , บริเวณท่าเรือข้ามฟาก เขตเทศบาลเมืองปากพ่อง อ.ปากพ่อง จ.นครศรีธรรมราช (PN02) ,บริเวณเหนือเขื่อนประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์ อ.ปากพ่อง จ.นครศรีธรรมราช (PN04) , ศาลาสันติชัย ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช (PN06) และเขตเทศบาลตำบลชะอวด อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (PN11) คือ 2.9 mg/L , 2.8 mg/L , 3.9 mg/L , 3.6 mg/L และ 5.0 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อนรวมทั้งส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลินทรีย์ที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลินทรีย์อยู่ในน้ำมาก ซึ่ง

จะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 3 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพั้ง ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As		WQI	
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		mg/l	
แม่น้ำปากพั้ง	3	PN01	6.0	1.5	1,700	140	0.59	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	84	เสื่อมโทรม	
		PN02	7.4	2.2	16,000	1,400	2.73	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	60		
		PN04	7.8	5.2	1,700	78	2.14	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		60
		PN06	7.8	2.2	5,400	790	3.39	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		64
		PN11	7.5	3.0	11,000	1,700	3.36	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		58
		PN13	7.3	1.5	2,200	130	4.13	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		87
		PN14	8.0	1.2	1,300	78	3.37	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		91
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	6.0	1.2	1,300	78	0.59	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	58	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD	
		สูงสุด	8.0	5.2	16,000	1,700	4.13	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	0.000	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	91		
		P20	7.3	1.5	1,700	88	2.26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	7.8	2.8	9,880	1,278	3.39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		เฉลี่ย	7.4	2.4	5,614	617	2.82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มัธยฐาน	7.5	2.2	2,200	140	3.36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	43	100	100	100	100	-	100	100	0	100	100	100	100	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

- PN01 ปากแม่น้ำ กิโกลูนีย์ ต.ฝั่งตะวันออก อ.ปากพั้ง จ.นครศรีธรรมราช
- PN02 ท่าเรือข้ามฟาก บ.ปากพั้ง อ.ปากพั้ง จ.นครศรีธรรมราช
- PN04 บริเวณเหนือเขื่อนประจวบระบายน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์ อ.ปากพั้ง

PN06 ศาลาสันติชัย ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

- PN11 เขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN13 ท่าเทียบเรือไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN14 เหนือเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 2 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าเป็นสาเหตุของปัญหา แม่น้ำปากพอง

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำปากพอง ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 72 ง วันที่ 9 กันยายน 2542 กำหนดให้แม่น้ำปากพอง ช่วงตั้งแต่ปากแม่น้ำปากพอง บ้านปากทะเล ต.ปากพองฝั่งตะวันออก อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำปากพองท้ายเขื่อนไม้เสียบ บริเวณโครงการชลประทานคลองไม้เสียบ บ้านไม้เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 109) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพองโดยรวม จากการตรวจวัด ครั้งที่ 2 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพอง อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 3)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 กำหนด BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณท่าเรือข้ามฟาก เขตเทศบาลเมืองปากพอง อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช (PN02) , บริเวณเหนือเขื่อนประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์ อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช (PN04) , ศาลาสันติชัย ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช (PN06) และบริเวณเขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (PN11) คือ 2.2 , 5.2 , 2.2 และ 3.0 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อนรวมทั้งส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลินทรีย์ที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลินทรีย์อยู่ในน้ำมาก ซึ่งเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ขอความร่วมมือประชาชนรึมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 4 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพอง ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำปากพอง	3	PN01	3.6	4.0	16,000	16,000	0.54	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.30	<0.01	0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	-	60	เสื่อมโทรม	
		PN02	7.0	2.8	24,000	5,400	1.98	<0.05	-	0.0024	<0.01	0.21	<0.01	0.029	<0.10	<0.01	<0.0005	-	59		
		PN04	6.4	4.0	2,400	2,400	0.72	0.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		55
		PN06	6.2	1.3	1,700	490	0.59	1.10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		60
		PN11	5.3	1.8	5,400	5,400	2.75	0.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		56
		PN13	4.1	1.4	5,400	490	0.44	0.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		61
		PN14	4.3	0.3	92,000	92,000	3.41	0.76	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		58
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	3.6	0.3	1,700	490	0.44	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	55	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² FCB	
		สูงสุด	7.0	4.0	92,000	92,000	3.41	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	0.029	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	61		
		P20	4.1	1.3	3,000	872	0.55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	6.4	3.8	22,400	13,880	2.60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		เฉลี่ย	5.3	2.2	20,986	17,454	1.49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มัธยฐาน	5.3	1.8	5,400	5,400	0.72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	43	100	100	100	100	-	100	100	0	100	100	100	100	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

- PN01 ปากแม่น้ำ กิโลเมตรที่ ๓๓ อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช
- PN02 ท่าเรือข้ามฟาก บ.ปากพอง อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช
- PN04 บริเวณเหนือเขื่อนประดู่ระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์ อ.ปากพอง

PN06 ศาลาต้นดิษฐ์ ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

- PN11 เขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN13 ท้ายเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN14 เหนือเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 3 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา แม่น้ำปากพนัง

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำปากพนัง ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 72 ง วันที่ 9 กันยายน 2542 กำหนดให้แม่น้ำปากพนัง ช่วงตั้งแต่ปากแม่น้ำปากพนัง บ้านปากทะเล ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำปากพนังท้ายเขื่อนไม้เสียบ บริเวณโครงการชลประทานคลองไม้เสียบ บ้านไม้เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 109) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพนังโดยรวม จากการตรวจวัด ครั้งที่ 3 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพนัง อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 4)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจากค่า FCB ไม่เกิน 4,000 MPN/100ml จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณปากแม่น้ำ กิโลเมตรที่ 1 ต.ฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช (PN01) ,บริเวณท่าเรือข้ามฟาก เขตเทศบาลเมืองปากพนัง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช (PN02) , บริเวณเขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (PN11) และ บริเวณเหนือเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (PN14) คือ 16,000 , 5,400 , 5,400 และ 92,000 MPN/100ml ตามลำดับ แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่นสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

ข้อเสนอแนะ

1.ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 4 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพอง ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำปากพอง	3	PN01	4.2	8.2	490	170	0.07	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	0.019	<0.0005	0.01	55	เสื่อมโทรม	
		PN02	4.4	9.6	16,000	16,000	0.06	<0.05	-	0.0012	<0.01	0.17	<0.01	0.019	<0.10	0.023	<0.0005	<0.01	46		
		PN04	4.3	3.3	330	330	0.02	0.33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		57
		PN06	4.8	3.0	790	330	0.06	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		59
		PN11	6.0	2.5	22,000	9,200	0.07	0.33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		53
		PN13	5.4	1.5	1,300	330	0.04	0.33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		68
		PN14	5.2	0.9	1,100	330	0.03	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		62
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	4.2	0.9	330	170	0.02	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	46	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD	
		สูงสุด	6.0	9.6	22,000	16,000	0.07	<0.05	-	<0.001	<0.01	0.12	<0.01	0.019	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	68		
		P20	4.3	1.7	550	330	0.03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	5.4	7.2	13,060	7,426	0.07	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		เฉลี่ย	4.9	4.1	6,001	3,813	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		มัธยฐาน	4.8	3.0	1,100	330	0.06	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	29	86	71	100	71	-	100	100	0	100	100	100	100	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

- PN01 ปากแม่น้ำ กิโลเมตรที่ ๓๓๓ อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช
- PN02 ท่าเรือข้ามฟาก บ.ปากพอง อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช
- PN04 บริเวณเหนือเขื่อนประจวบคณาภิบาล อ.ปากพอง

PN06 ศาลาต้นดิษฐ์ ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

- PN11 เขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN13 ท้ายเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- PN14 เหนือเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 4 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าสาเหตุของปัญหา แม่น้ำปากพอง

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำปากพอง ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 72 ง วันที่ 9 กันยายน 2542 กำหนดให้แม่น้ำปากพอง ช่วงตั้งแต่ปากแม่น้ำปากพอง บ้านปากทะเล ต.ปากพองฝั่งตะวันออก อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำปากพองท้ายเขื่อนไม้เสียบ บริเวณโครงการชลประทานคลองไม้เสียบ บ้านไม้เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 109) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพองโดยรวม จากการตรวจวัด ครั้งที่ 4 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำปากพอง อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 4)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

1.ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณปากแม่น้ำกิโลศูนย์ ต.ฝั่งตะวันออก อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช (PN01) ,ท่าเรือข้ามฟาก บ.ปากพอง อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช (PN02) , บริเวณเหนือเขื่อนประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์ อ.ปากพอง (PN04), บริเวณศาลาสันติชัย ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช (PN06) และบริเวณเขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (PN11) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 8.2 , 9.6 , 3.3 , 3.0 และ 2.5 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลชีพที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลชีพอยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถ

ดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

2.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณา จาก ค่า TCB ไม่เกิน 20,000 MPN/100 ml จากการตรวจวัดพบว่า คุณภาพน้ำบริเวณเขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (PN11) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 22,000 MPN/100ml แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

3.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคไลฟอร์ม (FCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณา จาก ค่า FCB ไม่เกิน 1,000 MPN/100ml จากการตรวจวัดพบว่า คุณภาพน้ำบริเวณศาลาสันติชัย ต.บ้านกลาง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช (PN06) และบริเวณเขตเทศบาลชะอวด (คลองชะอวด) อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (PN11) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 16,000 และ 9,200 MPN/100ml ตามลำดับ แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่นสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

ข้อเสนอแนะ

1.ขอความร่วมมือประชาชนรื้อน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป